31990L0496

L 276/40 SLUŽBENI LIST EUROPSKIH ZAJEDNICA 6.10.1990.

DIREKTIVA VIJEĆA

od 24. rujna 1990.

o označivanju hranjive vrijednosti hrane

(90/496/EEZ)

VIJEĆE EUROPSKIH ZAJEDNICA,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske ekonomske zajednice, a posebno njegov članak 100.a,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije ([1]),

u suradnji s Europskim parlamentom ([2]),

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora ([3]),

budući da je važno usvojiti mjere s ciljem postepenog uspostavljanja unutarnjeg tržišta do 31. prosinca 1992.; budući da je unutarnje tržište područje bez unutarnjih granica u kojem je zajamčena sloboda kretanja robe, osoba, usluga i kapitala;

budući da postoji sve veće zanimanje javnosti za odnos prehrane i zdravlja i za izbor pravilne prehrane koja odgovara individualnim potrebama;

budući da su Vijeće i predstavnici Vlada država članica, sastajući se u okviru Vijeća, u svojoj rezoluciji od 7. srpnja 1986. o Europskom programu protiv raka, ocijenili pitanje poboljšanja prehrane kao prioritetno;

budući da bi poznavanje osnovnih načela pravilne prehrane i odgovarajuće označivanje hranjive vrijednosti hrane značajno doprinijelo u omogućavanju izbora potrošaču;

budući da je uvođenjem označivanja hranjive vrijednosti potrebno pomoći u obrazovanju javnosti o pitanjima prehrane;

budući da, zbog dobrobiti potrošača s jedne i izbjegavanja moguće administrativne prepreke trgovini s druge strane, hranjive vrijednosti treba prikazivati u standardiziranom obliku koji se primjenjuje u čitavoj Zajednici;

budući da hrana s označenom hranjivom vrijednošću treba udovoljavati pravilima utvrđenim u ovoj Direktivi;

budući da se svi ostali oblici označivanja hranjive vrijednosti trebaju zabraniti, ali hrana na kojoj nije označena hranjiva vrijednost treba slobodno prometovati;

budući da, kako bi se obraćala prosječnom potrošaču i služila svrsi zbog koje je uvedena te s obzirom na trenutačno nisku razinu znanja iz područja pravilne prehrane, pružena informacija mora biti jednostavna i lako razumljiva;

budući da će primjena ove Direktive kroz određeno vremensko razdoblje omogućiti stjecanje vrijednog iskustva na ovom području, kao i procjenu reakcije potrošača na način predočavanja informacija o hranjivoj vrijednosti, omogućavajući tako Komisiji preispitivanje pravila i predlaganje odgovarajućih izmjena;

budući da, kako bi se potaknulo zainteresirane strane, posebno mala i srednja poduzeća, na označivanje što većeg broja proizvoda podacima o hranjivoj vrijednosti, mjere kojima se osiguravaju još potpunije i uravnoteženije informacije potrebno je uvoditi postepeno;

budući da pravila utvrđena u ovoj Direktivi trebaju također voditi računa o smjernicama *Codexa Alimentariusa* u pogledu označivanja hranjive vrijednosti;

budući da su opće odredbe i definicije o označivanju sadržane u Direktivi Vijeća 79/112/EEZ od 18. prosinca 1978. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na označivanje, prezentiranje i oglašavanje hrane za prodaju krajnjem potrošaču ([4]), kako je zadnje izmijenjena Direktivom 89/395/EEZ ([5]); budući da se, prema tome, ova Direktiva može ograničiti na odredbe koje se odnose na označivanje hranjive vrijednosti,

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

1. Ova se Direktiva odnosi na označivanje hranjive vrijednosti hrane koja se kao takva isporučuju krajnjem potrošaču. Također se primjenjuje na hranu namijenjenu dostavi restoranima, bolnicama, menzama i drugim sličnim masovnim pripremnicima obroka (dalje u tekstu „masovni pripremnici obroka").

([1]) SL C 282, 5.11.1988., str. 8. i SL C 296, 24.11.1989., str. 3.
([2]) SL C 158, 26.6.1989., str. 250. i SL C 175, 16.7.1990., str. 76.
([3]) SL C 159, 26.6.1989., str. 41.
([4]) SL L 33, 8.2.1979., str. 1.
([5]) SL L 186, 30.6.1989., str. 17.

2. Ove se Direktiva ne primjenjuje na:

— prirodne mineralne vode ili druge vode namijenjene prehrani ljudi,

— dodatke prehrani.

3. Ova se Direktiva primjenjuje ne dovodeći u pitanje odredbe o označivanju Direktive Vijeća 89/398/EEZ od 3. svibnja 1989. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na hranu za posebne prehrambene potrebe [1] i posebnih Direktiva iz članka 4. te Direktive.

4. Za potrebe ove Direktive:

(a) „označivanje hranjive vrijednosti" znači svaki podatak koji se pojavljuje na naljepnici i odnosi se na:

i. energetsku vrijednost;

ii. sljedeće hranjive tvari:

— bjelančevine,
— ugljikohidrate,
— masti,
— vlakna,
— natrij,
— vitamine i minerale navedene u Prilogu i zastupljene u značajnim količinama, kako je određeno u tom Prilogu.

Izmjene popisa vitamina, minerala i njihovih preporučenih dnevnih količina usvajaju se u skladu s postupkom utvrđenim u članku 10.;

(b) „prehrambena tvrdnja" znači svako predstavljanje i svaka reklamna poruka koja kazuje, navodi na zaključak ili upućuje da hrana ima određena hranjiva svojstva zbog energetske (kalorične) vrijednosti koja može biti:

— prirodna,
— smanjena ili povećana, ili
— je nema,

i/ili zbog hranjivih tvari koje mogu biti:

— sadrži,
— sadrži u smanjenim ili povećanim omjerima, ili
— ne sadrži.

Navođenje kakvoće ili količine hranjive tvari ne čini prehrambenu tvrdnju u mjeri u kojoj to zahtijeva zakonodavstvo.

U skladu s postupkom utvrđenim u članku 10., u određenim se slučajevima može procijeniti ispunjavanje uvjeta iz ove točke;

(c) „bjelančevine" znači sadržaj bjelančevina izračunan prema formuli: bjelančevine = ukupni dušik po Kjeldahlovoj metodi × 6,25;

(d) „ugljikohidrati" znači svi ugljikohidrati koji se prerađuju metabolizmom čovjeka, uključujući i poliole;

(e) „šećeri" znači svi monosaharidi i disaharidi zastupljeni u hrani, osim poliola;

(f) „masti" znači ukupni lipidi, uključujući i fosfolipide;

(g) „zasićene masne kiseline" znači masne kiseline bez dvostruke veze;

(h) „jednostruko nezasićene masne kiseline" znači masne kiseline s cis dvostrukom vezom;

(i) „višestruko nezasićene masne kiseline" znači masne kiseline s cis, cis-metilen prekinutim dvostrukim vezama;

(j) „vlakna" znači tvari koje se utvrđuju u skladu s postupkom utvrđenim u članku 10. i izmjerene metodom analize, određenom u skladu s tim postupkom;

(k) „prosječna vrijednost" znači vrijednost koja najbolje predstavlja količinu hranjive tvari koju dotična hrana sadrži, a odražava dopuštena odstupanja s obzirom na sezonsku promjenljivost, način prehrane i ostale čimbenike koji mogu prouzrokovati razlike u stvarnoj vrijednosti.

Članak 2.

1. Pridržavajući se stavka 2., označivanje hranjive vrijednosti nije obvezno.

2. Kada se pri označivanju, prezentiranju ili oglašavanju, s izuzećem generičkog oglašavanja, pojavljuje prehrambena tvrdnja, označivanje hranjive vrijednosti je obvezno.

Članak 3.

Jedine dozvoljene prehrambene tvrdnje su one koje se odnose na energetsku vrijednost, na hranjive tvari navedene u članku 1., stavku 4., točki (a), podtočki ii. i na tvari koje pripadaju ili su sastavni dio skupine tih hranjivih tvari. Odredbe koje ograničavaju ili zabranjuju navođenje prehrambenih tvrdnji u smislu ovog članka mogu se donositi prema postupku utvrđenom u članku 10.

Članak 4.

1. Kada je označena hranjiva vrijednost, informacija koju treba pružiti mora se sastojati od podataka jedne od skupina 1. ili 2., prema sljedećem redoslijedu:

Skupina 1.

(a) energetska vrijednost;

(b) količine bjelančevina, ugljikohidrata i masti.

Skupina 2.

(a) energetska vrijednost;

(b) količine bjelančevina, ugljikohidrata, šećera, masti, zasićenih masnih kiselina, vlakana i natrija.

2. U slučaju kada prehrambena tvrdnja upućuje da hrana sadrži šećer, zasićene masne kiseline, vlakna ili natrij, informacija koju treba pružiti mora se sastojati od podataka skupine 2.

[1] SL L 186, 30.6.1989., str. 27.

3. Označivanje hranjive vrijednosti može također sadržavati količine nekih od sljedećih tvari:

— škroba,
— poliola,
— jednostruko nezasićenih masnih kiselina,
— višestruko nezasićenih masnih kiselina,
— kolesterola,
— bilo kojeg minerala ili vitamina, od navedenih u Prilogu i prisutnih u značajnoj količini u hrani, kako je određeno u tom Prilogu.

4. Navođenje tvari koje pripadaju ili su sastavni dio neke od skupina hranjivih tvari iz stavaka 1. i 3. obvezno je u slučaju kada je navedena prehrambena tvrdnja.

Dodatno se, kada se navodi količina višestruko nezasićenih masnih kiselina i/ili jednostruko nezasićenih masnih kiselina i/ili razina kolesterola, mora navesti i količina zasićenih masnih kiselina; navođenje navedenog ne čini, u ovom slučaju, prehrambenu tvrdnju u smislu stavka 2.

Članak 5.

1. Energetska vrijednost koja se navodi izračunava se korištenjem sljedećih faktora preračunavanja:

— ugljikohidrati (osim poliola)	4 kcal/g – 17 kJ/g,
— polioli	2,4 kcal/g – 10 kJ/g,
— bjelančevine	4 kcal/g – 17 kJ/g,
— masti	9 kcal/g – 37 kJ/g,
— alkohol (etanol)	7 kcal/g – 29 kJ/g,
— organske kiseline	3 kcal/g – 13 kJ/g.

2. U skladu s postupkom utvrđenim u članku 10., donose se odredbe koje se odnose na sljedeće točke:

— izmjene faktora pretvorbe navedenih u stavku 1,

— dodavanje na popis iz stavka 1. tvari koje pripadaju ili su sastavni dio neke od skupina hranjivih tvari navedenih u tom stavku i njihovih faktora pretvorbe, kako bi se preciznije izračunale energetske vrijednosti hrane.

Članak 6.

1. Energetska vrijednost i omjer hranjivih tvari ili njihovih sastojaka izražavaju se brojčano. Koriste se sljedeće jedinice:

— energetska vrijednost – kJ i kcal	
— bjelančevine — ugljikohidrati — masti — vlakna — natrij	grami (g)
— kolesterol	miligrami (mg)
— vitamini i minerali	jedinice navedene u Prilogu.

2. Podaci se izražavaju u količinama od 100 g ili 100 ml za namirnice. Nadalje, ovi se podaci mogu izražavati po količini obroka navedenoj na naljepnici, ili po porciji, ako je na pakiranju naznačen broj sadržanih porcija.

3. U skladu s postupkom utvrđenim u članku 10, može se donijeti odluka o grafičkom prikazivanju podataka iz stavaka 1. i 2 u obliku koji treba odrediti.

4. Količine koje se navode moraju se odnositi na hranu kakva je u prodaji. Tamo gdje je to prikladno, ovi podaci mogu se odnositi na namirnicu nakon pripreme, pod uvjetom da su dane dovoljno precizne upute za pripremu i da se podaci odnose na hranu spremnu za potrošnju.

5. (a) Podaci o vitaminima i mineralima moraju također biti izraženi u postotku dnevno preporučene količine (RDA) dane u Prilogu, za količine navedene u stavku 2.

(b) Postotak dnevno preporučene količine (RDA) za vitamine i minerale može se također prikazivati u grafičkom obliku. Pravila za primjenu ove točke mogu se donositi u skladu s postupkom utvrđenim u članku 10.

6. U slučaju kada se navode podaci o sadržaju šećera i/ili poliola i/ili škroba, to mora uslijediti odmah nakon navođenja sadržaja ugljikohidrata i to na sljedeći način:

— ugljikohidrati	g,
od čega:	
— šećeri	g,
— polioli	g,
— škrob	g.

7. U slučaju kada se navode podaci o količini i/ili vrsti masne kiseline i/ili iznos kolesterola, to mora uslijediti odmah nakon navođenja ukupne količine masti na sljedeći način:

— masti	g
od čega:	
— zasićene masne kiseline	g
— jednostruko nezasićene masne kiseline	g
— višestruko nezasićene masne kiseline	g
— kolesterol	mg

8. Navedene vrijednosti moraju biti prosječne vrijednosti koje se temelje na:

(a) analizi hrane koju provodi proizvođač;

(b) izračunu prema poznatim ili stvarnim vrijednostima upotrijebljenih sastojaka;

(c) izračunu prema općenito utvrđenim i prihvaćenim podacima.

O pravilima za primjenu prvog stavka, s posebnim osvrtom na razlike između deklariranih vrijednosti i onih utvrđenih na temelju službenih provjera odlučuje se u skladu s postupkom utvrđenim u članku 10.

Članak 7.

1. Podaci obuhvaćeni ovom Direktivom prikazuju se na jednom mjestu u tabelarnom obliku, sa znamenkama poravnatim u stupce ako to raspoloživi prostor dozvoljava. U slučaju kada nema dovoljno prostora, podaci se moraju navesti linearno.

Otisnuti su čitkim i neizbrisivim znakovima na uočljivom mjestu.

2. Države članice osiguravaju navođenje podataka obuhvaćenih ovom Direktivom, na jeziku lako razumljivom kupcima, osim ako već nisu poduzete druge mjere kojima se osigurava informiranost kupca. Ova odredba ne sprečava navođenje predmetnih podataka na više jezika.

3. Države članice suzdržavaju se od utvrđivanja zahtjeva u pogledu označivanja hranjivih vrijednosti detaljnijih od zahtjeva već sadržanih u ovoj Direktivi.

Članak 8.

U slučaju hrane koja se stavlja u prodaju krajnjim potrošačima ili masovnim pripremnicima obroka nepretpakirana, kao i hrane pakirane na zahtjev kupca na mjestu prodaje ili pretpakirane s namjerom neposredne prodaje, opseg podataka navedenih u članku 4. i način njihovog priopćavanja mogu se uređivati odredbama nacionalnog zakonodavstva sve do konačnog usvajanja mjera Zajednice u skladu s postupkom utvrđenim u članku 10.

Članak 9.

Mjere koje bi mogle imati utjecaja na javno zdravlje usvajaju se nakon savjetovanja sa Znanstvenim odborom za hranu osnovanog Odlukom 74/234/EEZ [1]

Članak 10.

1. U slučaju primjene postupka utvrđenog u ovom članku, predmet se upućuje Stalnom odboru za hranu, osnovanom Odlukom 69/414/EEZ [2] (dalje u tekstu „Odbor"), bilo na inicijativu njegovog predsjednika ili na zahtjev predstavnika države članice.

2. Predstavnik Komisije dostavlja Odboru prijedlog mjera koje je potrebno poduzeti. Odbor donosi svoje mišljenje o prijedlogu u vremenskom roku koji može odrediti predsjednik prema žurnosti predmeta. Mišljenje se, u slučaju odluka koje mora usvojiti Vijeće na prijedlog Komisije, donosi većinom utvrđenom u članku 148., stavku 2. Ugovora. Glasovi predstavnika država članica u Odboru ponderiraju se na način propisan navedenim člankom. Predsjednik ne glasuje.

3. (a) Komisija usvaja predviđene mjere ako su u skladu s mišljenjem Odbora.

(b) U slučaju kada predviđene mjere nisu u skladu s mišljenjem Odbora, ili ako mišljenje nije dostavljeno, Komisija bez odgađanja podnosi prijedlog Vijeću u pogledu mjera koje je potrebno poduzeti. Vijeće djeluje kvalificiranom većinom.

(c) Ako, po isteku tri mjeseca od datuma obraćanja Vijeću, Vijeće ne donese odluku, Komisija donosi predložene mjere.

Članak 11.

1. Države članice poduzimaju mjere za usklađivanje s odredbama ove Direktive te o tome odmah obavješćuju Komisiju. Te mjere primjenjuju se na način:

— da se dozvoli trgovina proizvodima koji su u skladu s odredbama ove Direktive od 1. travnja 1992.,

— da se zabrani trgovina proizvodima koji nisu u skladu s odredbama ove Direktive s učinkom od 1. listopada 1993.

2. Sve do … (pet godina od priopćenja o ovoj Direktivi) navođenje sadržaja neke od sljedećih hranjivih tvari: šećeri, zasićene masne kiseline, vlakna, natrij u sklopu označivanja hranjive vrijednosti proizvoda, bilo na dobrovoljnoj osnovi ili kao posljedica prehrambene tvrdnje, ne povlači za sobom obvezu navedenu u članku 4., stavcima 1. i 2. o označivanju svih navedenih hranjivih tvari.

3. Komisija do … (osam godina od priopćenja o ovoj Direktivi) dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću izvještaj o

[1] SL L 136, 20.5.1974., str. 1.

[2] SL L 291, 19.11.1969., str. 9.

primjeni ove Direktive. U isto vrijeme dostavlja Vijeću odgovarajuće prijedloge za izmjene.

Članak 12.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 24. rujna 1990.

Za Vijeće
Predsjednik
V. SACCOMANDI

PRILOG

Vitamini i minerali koji se mogu navoditi i njihove preporučene dnevne količine (RDA)

Vitamin A µg	800
Vitamin D µg	5
Vitamin E mg	10
Vitamin C mg	60
Tiamin mg	1,4
Riboflavin mg	1,6
Niacin mg	18
Vitamin B6 mg	2
Folacin µg	200
Vitamin B12 µg	1
Biotin mg	0,15
Pantotenska kiselina mg	6
Kalcij mg	800
Fosfor mg	800
Željezo mg	14
Magnezij mg	300
Cink mg	15
Jod µg	150

Kod utvrđivanja značajne količine u pravilu se uzima u obzir 15 % preporučene dnevne količine navedene u ovom Prilogu, dane na 100 g ili 100 ml ili po pakiranju ako pakiranje sadrži samo jednu porciju.